

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce **F. O.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Ronkem, advokátem se sídlem v Kyjově, Jungmannova 214, o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, o kasační stížnosti žalobce – stěžovatele proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2004, č. j. 30 Ca 70/2004 - 16,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2004, č. j. 30 Ca 70/2004 – 16 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným usnesením Krajský soud v Brně (dále krajský soud) zastavil řízení o žalobě žalobce na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, kterou podal dne 30. 6. 2003, a to pro nezaplacení soudního poplatku. V odůvodnění svého usnesení krajský soud uvedl, že žalobce současně s podáním žaloby nezaplatil soudní poplatek, který v této věci činí 1000 Kč a proto jej soud usnesením ze dne 11. 3. 2004, č. j. 30 Ca 70/2004 – 13 vyzval ve smyslu § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích k zaplacení soudního poplatku ve výši 1000 Kč ve lhůtě 10 dnů a současně jej poučil o procesním následku pro případ, že výzvě nebude vyhověno. Žalobci bylo usnesení doručeno dne 16. 3. 2004. Žalobce ve stanovené lhůtě soudní poplatek nezaplatil a proto krajský soud postupoval podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích a podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního a řízení zastavil. Usnesení o zastavení řízení doručil žalobci do vlastních rukou dne 1. 4. 2004.

Dne 1. 4. 2004 podal žalobce – nyní stěžovatel (§ 105 odst. 1 s. ř. s.) kasační stížnost proti usnesení krajského soudu. V ní namítl nezákonnost, neústavnost a nicotnost napadeného usnesení s odůvodněním, že soud neuznal za vhodné splnit zákonem stanovenou povinnost poučit jej o právu na zastoupení, osvobození, podjatost. Současně požádal o zastoupení advokátem.

Kasační stížnost stěžovatel doplnil podáním ze dne 8. 10. 2004 tak, že uplatnil důvod kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb. Napadené usnesení považuje za nezákonné proto, že krajský soud porušil ustanovení § 5, § 15a, § 30 odst. 1 a § 118a odst. 4 občanského soudního řádu. Krajský soud ho vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 1000 Kč aniž ho poučil, že podle § 138 o. s. ř. mu může předseda senátu přiznat zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků. O tom, že může požádat o osvobození od soudních poplatků je soud povinen účastníka poučit za podmínek uvedených v § 118a odst. 4 o. s. ř. Soud ho rovněž nepoučil o možnosti požádat o ustanovení zástupce v případě, že jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Povinnost předsedy senátu poučit účastníka o možnosti podat tuto žádost je upravena v § 30 odst. 1 o. s. ř. Podle stanoviska Ústavního soudu ČR (např. SJ 14/97) je ustanovení § 5 o. s. ř. nutno vyložit tak, že soud je povinen účastníky poučit, jaká práva jim přiznávají a jaké povinnosti ukládají procesně právní předpisy, jak je nutno procesní úkony provést, popř. jak je třeba odstranit vady procesních úkonů již učiněných, aby vyvolaly zamýšlené účinky, aby mohly splnit své procesní povinnosti. Takto krajský soud nepostupoval. Nezákonnost postupu soudu a napadeného rozhodnutí o zastavení řízení tedy spatřuje v tom, že nebyl poučen o právu žádat o osvobození od placení soudního poplatku, žádat o ustanovení právního zástupce, vyjádřit se k osobám soudců. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu z důvodů v kasační stížnosti uvedených a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. V daném případě krajský soud zastavil řízení zahájené podáním žaloby stěžovatele pro nezaplacení soudního poplatku. Z obsahu předloženého spisu vyplývá, že stěžovatel soudní poplatek nezaplatil, že byl vyzván krajským soudem k zaplacení soudního poplatku usnesením ze dne 11. 3. 2004, č. j. 30 Ca 70/2004 – 13 do 10 dnů od doručení tohoto usnesení s poučením, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, řízení před soudem bude zastaveno. Toto usnesení bylo doručeno stěžovateli dne 16. 3. 2004. Z těchto skutečností vychází krajský soud v napadeném usnesení a vyvodil z nich závěr, že řízení je třeba zastavit podle ust. § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb. - s. ř. s. a § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích. Takto také krajský soud postupoval. Z obsahu spisu vyplývá, že krajský soud před rozhodnutím stěžovatele nepoučil o možnosti požádat o osvobození od soudních poplatků. V této věci zahájené podáním žaloby stěžovatelem na ochranu proti nečinnosti správního orgánu postupoval krajský soud podle zákona č. 150/2002 Sb. – soudního řádu správního – s. ř. s. V § 36 odst. 1 s. ř. s. stanoví, že účastníci mají v řízení rovné postavení. Soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném proto, aby v řízení neutrpěli újmu. Z tohoto ustanovení Nejvyšší správní soud dovozuje, že krajský soud byl povinen poskytnout stěžovateli poučení o jeho procesních právech a povinnostech, tj. i o tom, že může požádat o osvobození od soudních poplatků. Pokud by tak stěžovatel učinil, pak by krajský soud postupoval podle § 36 odst. 3 s. ř. s. Krajský soud takto ovšem nepostupoval a stěžovatele

jen vyzval, aby zaplatil soudní poplatek ve stanovené výši a poučil ho jen o tom, že nezaplatí-li poplatek ve stanovené výši ve stanovené lhůtě, řízení před soudem bude zastaveno.

Tvrzená nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. byla prokázána, a proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správní soudu výše vysloveným. Protože stěžovatel již o přiznání osvobození od soudních poplatků požádal a doložil patřičné doklady zejména vzor č. 060 o. s. ř. bude na krajském soudu rozhodnout o této jeho žádosti i pokud jde o řízení před krajským soudem, protože usnesením ze dne 14. 7. 2004, č. j. 30 Ca 70/2004 – 25 přiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu pro řízení o kasační stížnosti a pro toto řízení mu také ustanovil zástupce JUDr. Jiřího Ronka, advokáta se sídlem v Kyjově, Jungmannova 214.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. září 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu